

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisanim vprašanjem naj se priloži ~~zastavica~~ za odgovor.

Račun pri poštne ček. uradu št. 18.853.

Pozabljene dolžnosti družbe.

Včeraj smo dejali, da je naša visoka družba pozabila na eno svojih glavnih dolžnosti, da je namreč rigorozno stroga čuvarica javne morale, ker jo je premetilo spoštovanje pred milijoni. Naša reprezentančna družba je pozabila, da niso milijoni vse, temveč da ima vsak človek svojo notranjo vrednost, ki je ravno odlika njegovega človeškega dostojanstva! Da je kdo gospod, ne zadostuje, da je milijonar, temveč mora tudi biti nedotakljiv v svojem človeškem dostojanstvu. Zato ne zadostuje, če zbira družba v svoji sredi samo bogataše v denarju, temveč mora zbirati tudi bogataše na umu in intelektu, ker ti dajo družbi šele kulturno veljavo.

Slovenska družba, kolikor se more o njej sploh govoriti, pa je storila to dvojno napako, da je zbirala v svoji sredi tudi lastnike milijonov temnega izvora, niti najmanj se pa ni potrudila, da bi pridobila kot svoje člane tudi naše kulturne vodnike. Tako je družba dvakratno padla. Izgubila je kontakt s slovensko kulturo, navzela se je pa mišljenja povojnih dobičkarjev. Iz reprezentativne družbe pa je to dvojno zlo prešlo v široke sloje naroda. Kadar čuvar javnega napredka in morale sam pade navzdol, tedaj morajo pasti vsi, ker je zavlada anarhija.

In v taki družabni anarhiji živimo danes. Bogati sloji so čisto pozabili, da ima bogastvo ravno tako svojo dolžnost, ko plemstvo. Kdor hoče biti na vrhu, ta ne sme imeti manire in okus človeka čisto v nižini družbe. Ta mora nastopati tako, da njegov nastop dviga ves narod, zato so bogati sloji dolžni, da njih bogastvo služi kulturi in napredku, ali pa dokažejo vsemu svetu, da ne vedo za kaj imajo denar. Vselej, kadar so se bogati sloji te svoje dolžnosti zavedali, je tudi napredovala kultura naroda in je napredoval narod sam.

Ni treba, da omenjamo razne iz svetovne zgodovine znane salone, ki so omogočili največje umotvore, zadostuje, če opozorimo le na našo slovensko kulturno zgodovino. Razstava portretov, historična razstava ste pokazale, kako visoka je bila nekoč kultura v Sloveniji. Saj smo imeli že leta 1893. prvo akademijo v Ljubljani. »Academio Operosorum« in saj je bila naša druga »Academia Philoharmonicorum« za 91 let starejša od pariškega konservatorija. Visoko kulturo, ki je korakala vstric s svetovno, smo imeli nekoč v Sloveniji, ker so bogati sloji zavedali svoje dolžnosti. Tedaj je družba strogo gledala na to, koga sprejme v svojo sredo in tudi največji milijonar ni bil sprejet, če ni mogel dokazati, da je tudi po svoji notranjosti gospod.

V tej rigorozni družbi so pa našli tudi umetniki in intelektualci svoje najmočnejše zaščitnike. Kaj bi bilo s slovensko kulturo ob francoski revoluciji, da ni bilo barona Zoisla! Kako bi bil mogoč ves naš nacionalni preporod, da ni meščanstvo prevzelo dolžnosti družbe.

Na to prejšnjo višino mora zopet priti slovenska družba. Ne gre, da so se naše najboljše rodbine umaknile čisto v ozadje, ker ne morejo soglašati s povojnimi manirami. In ne gre, da nimajo slovenski umetniki in intelektualci nobene opore v družbi, če se ne morejo izkazati s strankarsko legitimacijo.

Tudi to je velika naloga družbe, da premosti nesmiselno delitev Slovencev v liberalce in klerikalce. Zasluga družbe mora biti, da se bodo tudi Slovenci delili v kulturne in korektne ljudi ter nekulturne in samo dobičkarje.

Slovenska družba mora poskrbeti, da oživi zopet slovenski gospod, oni kultu-

Viada za zblížanje z Bolgarsko.

Beograd, 19. nov. Včeraj je prispel v Beograd naš poslanik v Sofiji Ljuba Nešić. Poselil je ministra zunanjih poslov dr. Vojo Marinkovića in se dolgo razgovarjal z njim. Kakor se govori v poučenih krogih, je informiral Nešić Marinkovića o prilikah na Bolgarskem, zlasti pa o mnenju nekaterih inozemskih držav, da bi bilo treba začeti pogajanja za ureditev političnih odnošajev med državami na Balkanu.

Vprašanje balkanskega Locarna zavzema čim večje zanimanje, a še ni govorilo, kdaj bo to vprašanje postalo aktualno. Zlasti so poslali naši diplomatski in politični krogi pozorni na stališče, ki ga je zavzel bolgarski minister zunanjih poslov Burov v nekem članku lista »Westminster Gazette«, kjer ponovno pogriva vprašanje narodnih manjšin na našem jugu. Ta članek je iz-

zval razne komentarje. V diplomatskih krogih se misli, da je Burov zavzel tak stališče na podlagi govora, ki ga je pred kratkim imel Lloyd George, in na osnovi akcije lorda Rothermerea.

V naših diplomatskih krogih se podčrtava tendenca, da povsedešimo ureditev odnošajev med nami in Bolgarsko za usvaritev čim tesnejših zvez med obema sosednjima državama. Naglašajo, da je sam Marinković v svoji izjavi v Parizu dejal, da je njegova velika želja, da se čimprej sklene med Beogradom in Sofijo sporazum in se učvrsti prijateljski odnosi.

Včeraj dopoldne je bil Ljuba Nešić v avdienci pri kralju. V Beogradu ostane še malo časa in bo po svojem povratku v Sofijo nadaljeval delo v smislu zblížanja naše države in Bolgarske.

Protifrancoske in protijugoslovanske demonstracije po vsej Italiji.

Rim, 19. novembra. Včeraj dopoldne in popoldne so se vršile v Rimu in po celi Italiji demonstracije proti Jugoslaviji in Franciji. Te demonstracije je izzval članek, ki je izšel v »Naredbenem listu«, v katerem se nesramno napada Jugoslavija.

V Rimu so priredili demonstracije študenti, katerim se je pozneje pridružil meščanstvo. Vzklikali so Mussoliniju in proti Jugoslaviji. Razvila se je povorka, pred katero so nosili dalmatinsko zastavo. Povorka je obšla celo mesto, nato pa krenila na grob neznanega vojaka. Tu so se študenti zakleli, da bodo vedno vršili povelja velikega voditelja. Od tod je šla povorka proti francoskemu poslaštva. Pred domom fašistične stranke je demonstrante pozdravil Turatti. Policija je preprečila, da bi množica prišla pred jugoslovanski in francoski konzulat. Francoski in jugoslovanski konzulat strazi sedaj močna straža.

V drugih italijanskih mestih so bile

tudi demonstracije. Tako so se v Benetkah že drugi vršile demonstracije in zavzele take dimenzije, da je morala priti vojska in napraviti kordon, da obvaruje naš konzulat. Nekaterim študentom se je posrečilo prodreti kordon, a so jih prijeli in pognali zopet nazaj. Nato so krenili demonstranti pred francoski konzulat, kjer so se odigrali isti prizori.

V Firenzi so se zbrali demonstranti na glavnem trgu, a jih je policija razgnala. Zvečer so demonstranti navalili v gledališče, prekinili predstavo in jim je morala godba svirati fašistično himno.

V Padovi so fašisti premlatili tri Jugoslovence, češ, da so jih ti izzivali. Na vseučilišču v Padovi je razobešena dalmatinska zastava, ki jo stalno čuvata kot častna straža dva študenta.

Po rimskih ulicah so še pozno ponoči vzklikali demonstranti proti Jugoslaviji. Študentom se je pridružila tudi velika množica ljudstva.

sklenilo, s katerimi zakonskimi predlogi bodo stopili pred plenum skupščine.

ZAKONODAJNO DELO VLADE.

Beograd, 19. nov. Sinoči je bila seja sekcije zakonodajnega odbora za prečiščevanje zakonskega načrta o ureditvi sodišč. Na seji so bili sprejeti vsi člani, ki so bili rezervirani. Ob tej priliki je bilo sklenjeno, da se ustanovi Irgovsko sodišče v Zagrebu, ki v dosedanjem projektu ni bilo predvideno.

Minister za pravosodje je vložil predlog za organizacijo sreskih sodišč v Srbiji in Črni gori, ker taka sodišča tam dosedaj niso obstojala. O tem predlogu se bo razpravljalo na prihodnjih sejah. To vprašanje je velikega pomena za Srbijo in Črno goro in se bo vsekakor razvila obširna debata o njem. Glede kotarskih sodišč na Hrvaškem je bilo sklenjeno, da ta sodišča ostanejo v onih krajih, kjer so bila dosedaj. O priliki prehodnih odredb je prišlo do daljše debate, zlasti o načinu reorganizacije sodišč. Po tem načrtu bi bili sodniki od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, za tri leta stavljeni na razpoloženje. Da bi se v tem vprašanju dosegel sporazum, se je po zaključni konferenci zakonodajnega odbora vršila seja med radikali, demokrati in SLS, ki so člani sekcije. O tem se ni nič sklenilo. O tem vprašanju bo minister za pravosodje dr. Subotić obvestil vlado in tako bo to vprašanje prišlo pred vlado v rešitev.

Stalnost sodnikov bo začasno prekinjena.

SEJA VLADE.

Beograd, 19. novembra. Ministrski svet je imel sejo, ki je trajala od 5. do 8. popoldne. Na tej seji je bil odobren kredit 2 milijonov dinarjev za izplačilo invalidnine.

Nato je podal dr. Subotić obširno poročilo o delu sekcije zakonodajnega odbora. Navajal je posebno mišljenje, ki vlada v vprašanju reorganizacije sodišč. Ministrski svet se je bavil s tem vprašanjem dalje časa. Sprejeto je bilo stališče radikalnih poslancev, da se stavijo vsi sodniki na razpoloženje. Odbor, ki se bo konstituiral, bo izvršil nove razmestitve sodnikov.

Razpravljalo se je nadalje o zakonskem načrtu o izenačenju neposrednih davkov. Ta načrt je bil sprejet in bo razdeljen narodnim poslancem.

Po seji je dal minister financ novinarjem glede zakona o neposrednih davkih tole izjavo: Zakon o neposrednih davkih je bil sprejet na seji vlade. Ostal je v glavnem isti projekt, kakor je bil izšel iz specialnega odbora prejšnje narodne skupščine. Na tem projektu so se izvršile samo nekatere izpremembe v principu, in sicer v pogledu invalidskega in komornega davka. Izpremenjen je tudi način obdačenja delavcev. Delavci dobe davčne knjižice in bodo plačevali 30 dinarjev davka na pol leta. Na ta način bo obdačenje poenostavljeno. So še nekatere druge malenkostne izpremembe. Vlada bo zahtevala za ta zakonski predlog nujnost.

Minister za pravosodje dr. Subotić je glede zakona o sodiščih izjavil novinarjem: Vlada se je postavila na stališče, da se o priliki formiranja novih sodišč stavijo sodniki na razpoloženje in da se izvrši nova izbira sodnikov, tako da pridejo najboljši in najzmožnejši na najvažnejša mesta. Ker se uvedejo sreska sodišča, se bodo morala okrožna zmanjšati. To zmanjšanje se smatra kot nova formacija, ki opravičuje stavljanje sodnikov na razpoloženje. Istotako se ne more, ako se 6 apelacijskih sodišč zmanjša in spoji, smatrati, da je to stara formacija, temveč je nova, in zato se morajo sodniki staviti na razpoloženje. Po novem predlogu se bo dosedanjih 55 okrožnih sodišč v Srbiji in Črni gori reduciralo na 28, a uvede se novih 34 sreskih sodišč. Ministrski svet je pooblastil ministra za pravosodje, da izdela razen predloga o sreskih sodiščih tudi predlog o javnih notarjih, ker se bo ustanova javnih notarjev, ki obstoji v Vojvodini, Hrvatski, Sloveniji in Dalmaciji, razširila na celo državo.

ZINOVJEV JE KONFINIRAN V SIBIRIJI.

London, 19. novembra. Iz Berlina se javlja, da se je v tamošnjih komunističnih krogih doznalo, da je Zinovjev že deportiran v Sibirijo in je tam konfiniran.

JOFFE SE JE USTRELIL.

Moskva, 19. novembra. Sinoči je izvršil samomor bivši prvi ruski sovjetski poslanik v Berlinu Adolf Abramovič Joffe. Ustrelil se je s samokresom v glavo in ostal takoj mrtev. Vzrok njegovega samomora ni točno znan, a se misli, da je streljal nase v trenutku živčne razdraženosti, ker je bil že dalje časa živčno bolan.

REMISI

Buenos Aires, 19. nov. 30. partija med Aljehinom in Capablancu se je po 40. potezi končala remis.

Gospodarska stran jugoslovansko-francoske zveze.

Podpis prijateljskega pakta med kraljevino SHS in Francijo je izzval po celi Jugoslaviji veliko navdušenje, kar je zlasti v naših krajih iz razumljivih in znanih političnih vzrokov čisto naravno. Naše razmerje do italijanskega fašizma in njegovih političnih metod je pač takšno, da se mora vsak Slovenec iskreno veseliti, če se mu vzbudi upanje, da tudi Mussolinijevo grmenje ne bo zrastle do nebes. Naši in francoski vladni krogi so sicer uradno zatrjevali, da najnovejša pogodba ni profi nikomur naperjena, ampak da so »dobrodošli vsi prijatelji miru«, toda praksa je navadno precej drugačna od besed. V praksi se pač vedno vprašujemo pri vsaki pogodbi ne samo, za koga je sklenjena, ampak tudi proti komu. In ker je bil odgovor na zadnje vprašanje za nas vse čisto jasen, je razumljivo, da smo se iz političnih razlogov pogodbe vsi razveselili.

Politične pogodbe pa niso nikaka rodoljubarska sentimentalnost, ampak so prav resne stvari, ker vsebujejo tudi gotove obveznosti, kajti računati samo na pomoč zaveznika, a sami nič delati in nič žrtvovati, to bi ne bilo lojalno in na tako enostransko pogodbo tudi nihče ne bi pristal. Zato moramo biti pripravljeni tudi na žrtve, ki jih zahteva izpolnitev pogodbe ne samo od Francije, ampak tudi od naše strani.

Veliki nemški listi, ki zastopajo večinoma razne velike gospodarske skupine v Nemčiji, so povzročili takoj po podpisu jugoslov.-francoske pogodbe, da bodo francoske tvrdke izvršile v naši državi mnogo važnih vojaških del, ki jih bo seveda treba plačati in to zelo drago plačati, ker vojaške stvari so dandanes drage. O točnosti tozadevnih nemških poročil je težko dvomiti, ker je znano, da iz predvojnega doba, v kako tesni zvezi stoji med seboj vojaški industrijalci vseh držav, in to ne

samo pred vojno, ampak tudi dandanes. Nemška poročila govorijo o jako velikih delih, ki se bodo izvršila pri nas in katera bodo izvršile francoske tvrdke na naš račun. Poročila sicer pravijo, da nam bo Francija dala posojilo, toda posojila je treba na vse zadnje tudi enkrat plačati in končni plačnik bomo mi.

Ker pa bomo plačevali, da zadostimo s pogodbo prevzetim obveznostim, bi bilo samo pravično, da pri potrebnih nabavah dobimo tudi naše gospodarstvo svoj delež. Mi sicer vemo, da naša industrija, še ni tako razvita, da bi lahko tako ogromna dela kakor so projektirana, izvršili dena, toda kolikor in kar se da dobili doma, se mora naročiti pri domačih tvrdkah in zaposliti se mora kolikor mogoče domaših ljudi. To lahko zahtevamo z vso opravičenostjo. Kajti za našega sopogodbentika bo še vedno ostalo dovolj takega dela, ki ga mi ne moremo izvršiti.

Dela, ki se bodo morala izvršiti, in sicer po poročilih nemških listov že v najkrajšem času, bodo združena z velikimi stroški, izvršena pa ne bodo samo v politično korist enega samega dela države, ampak v korist vseh delov. Fašizem je naši državi nevaren na severu in na jugu v enaki meri. Zato pa je zahteva najprimljivejše pravičnosti, da se za pokritje teh stroškov ne pritegne zopet po stari navadi samo Slovenija, ampak tudi oni deli države, ki so danes manj obdani na star račun. Sedaj pa prihajajo novi računi, za katere mora skrbeti celota v enaki meri in zato je izenačenje davkov danes potrebnejše, kakor kdaj prej.

Če smo mi dolžni plačevati svoj delež za stare srbske vojne dolge, moramo nove stroške nositi vsi enakomerno. To je vprašanje, kateremu morajo zlasti slovenski gospodarski krogi posvetiti vso svojo pozornost.

Neustvarljive kombinacije.

Beograjske zemljoradniške »Novosti«, ki so vseskozi opozicijski list, objavljajo pod gornjim naslovom zelo zanimiv članek od zelo uglednega prvaka demokratske stranke. Da vidi tudi slovenska javnost, kako glupa je pisava esdearskega tiska, objavljamo članek v celoti. Članek se glasi:

»Javnost se je komaj pomirila od krika, ki so ga vzdignili ustvaritelji »seljaško-demokratske koalicije«, ko je včeraj nastal nov alarm, »da se nekaj valja izza hribov«, »da vise vladi noge v zraku in da je njen padec neizbežen. In tedaj, ko se vladni krogi pripravljajo na resno delo, ko se s polno paro pripravljajo cela vrsta zakonskih načrtov od prvorazredne važnosti — pred zakonodajnim odborom se nahaja že dvajset takih zakon-kih načrtov — tedaj prihaja g. Pribičević poln veselja in izjavlja, da »vlada nič ne dela« in »da treba to (žabokrečilo) odmah zrušiti.« Da bi pa to njegovo veselje prešlo tudi na druge, izjavlja g. Pribičević take stvari pri odhodu s sestanka z g. Lj. Davidovićem, kar naj bi pomenilo, da tudi g. Lj. Davidović kot šef demokratske stranke deli to veselje, »da se vali nekaj izza hribov.«

V resnici pa je to samo prazno govorenje. V demokratskem klubu ni danes niti enega poslance, ki bi pristal nate, da sodeluje s šefoma seljaško-demokratske koalicije, z g. St. Radićem in Sv. Pribičevićem in je zato izključena možnost, da bi hotel demokratski klub razbiti sedanjo koalicijo z radikali zav-čijo koalicije z g. Radićem in Sv. Pribičevićem, in to niti tedaj, če bi imela taka koalicija upanje, da dobi delavno vlado. Demokratska stranka ni v laid zaradi oblasti, temveč ker hoče dejansko pripomoči k ureditvi pravnega reda in gospodarskih prilik. To njeno delo ni lahko v družbi z radikali, toda v družbi s St. Radićem in Sv. Pribičevićem bi bilo sploh vsako delo nemogoče in škodljivo.

Ne sme se pozabiti, da ima demokratska stranka težke izkušnje s g. Radićem in z g. Pribičevićem; oba sta izdala demokratsko stranko samo zaradi oblasti in to v času njene velike akcije za pomirjenje plemenske strasti potom zbiranja demokratskih sil. Tako g. Radić ko g. Pribičević veljata kot nezanesljiva sodelavca in zato bi bilo zastoj se z njima vezati za kak resen posel. S tem so v

demokratskem klubu popolnoma na jasnem.

G. Pribičević pa je imel edino priložnost, da popravi svoje politične napake in ta je bila, da se povrne v demokratsko stranko. Samo skozi njo bi mogel zopet dobiti zaupanje demokratskih krogov, če je odkritosrčno hotel z njimi sodelovati. Toda baš v vprašanju povratka v demokratsko stranko, se je pokazala vsa neiskrenost g. Pribičevića. Kajti dokler ji je ponujal razne bloke, tako dolgo je tudi preprečil vsak poskus svojih pristav-šev, da se v resnici približajo demokratski stranki. Pogajanja, ki so bila vodena med predstavniki samost. in demokratske stranke, so bila namenoma udušena od g. Pribičevića z njegovim krikom o ustvarjanju teh raznih blokov.

G. Pribičević se ni smel vrniti v demokratsko stranko. On ve, da bi mogel biti v njej samo spokornik. Toda stremljenje njegovih pristavšev za združenjem z demokratsko stranko je bilo resno in močno, da ga je moral g. Pribičević udušiti, če ni hotel pokopati svojih ambicij. In mi vemo, da se je moral g. Pribičević zateči celo h koaliciji z Radićem, samo da bi se ognil nevarnosti povratka v demokratsko stranko. In zato ima stalne zveze z g. Davidovićem in mu ponuja mesto šefa v vseh svojih neustvarljivih kombinacijah, ne daje mu pa fuzije obeh demokratskih strank. G. Pribičević tolaži svoje pristave na ta način, da izigrava največjega prijatelja g. Lj. Davidovića, kateremu bo lepega dne naprtil krivdo, če se niso posrečili razni bloki.

V oči pa pada, da se zemljoradniški klub ne izjavlja za seljaško-demokratsko koalicijo. Njegova rezerviranaost nasprotno v mnogem zmanjšuje veljavo te koalicije. Vse kaže, da se tudi on ne veže s tako nezanesljivimi zavezniki, kakor sta g. Radić in Pribičević. Popolnoma razumljivo je, da zemljoradniki kot opozicijski podpirajo vsako akcijo proti vladi, toda nečisto služijo nameram Radića in Pribičevića. Vse to se tudi oni obračajo na g. Davidovića, ker samo na ta način bo mogla nastati kriza vlade, ki jo naravno vse opozicijske stranke željno pričakujejo.

Akcija g. Sv. Pribičevića ni opasna za obstoj današnje vladne koalicije. G. Pribičević ni politik, ki bi mogel izvesti kakršnokoli resno akcijo in pridobiti za njo resne ljudi, ker za akcijo velikega razmaha treba zanesljivih ljudi in politikov od veljave.

Kako se rešimo stanovanjske krize.

Pomanjkanje stanovanj je nastalo zato, ker so pisarne posemale medvojni običaj, ko so se vojaški uradi začasno naseljevali po zatvorjenih trgovinah in podobnih prostorih. Zato imamo dandanes celo vrsto uradov, z vrtni na cesti, ko so bili prej po nadstropjih poleg šefovega stanovanja. Dalje se je po vojni veliko podeželskega ljudstva preselilo v mesta; pomnožilo se je število vdov, pomnožili so se člani raznih poklicev itd. Županstva naj bi današnje stanovanjske izkaze primerjala z onimi iz leta 1914, in takoj bi spoznali razliko. — Seveda, če jih sploh imajo!

Zidati mora oni, ki od najemnikov živijo in to so naša županstva. Marsikateri kraj bi hipoma postal borna vas, da nima uradov. Srečno poglavarstvo, sodišče, davčni urad, pošta in drugi, niso produktivna podjetja, a imajo 10—12 družin, 20 do 30 oseb in privabijo dnevno celo vrsto strank. Zato zasluži dotični kraj mesečno sto in stotisočake, a ta zaslužek smatrajo dobri ljudje samemu sebi. Za poglavarja ali sodnika še preskrbe stanovanje, da ju privežejo, drugi naj stanujejo zlate gradove, leto kasneje se ne brigajo več in marsikatera pisarna je nameščena v stanovanju, mesto v pisarniskih prostorih; večkrat pa vidimo naše urade po kakih kleti-ših, da ni čisto ne za urad ne za državo in najmanj za občino. Pa kričijo, naj zida država, da bi imeli dvojni dobiček: od pri-

klenjenega uradnika in od državne stavbe. Še bolje se občinam godi, kjer imajo veliko državnega šolstva, bolnišnico ali kaj sličnega. Tudi oni kričijo, naj zida država, a sami naj bi — molzli.

Nasprotno je vprašanje naših osnovno-šolskih stavb v Sloveniji že zdavno povojno rešeno; in soglašamo z mnenjem ministr. referenta Flere; ako nekateri krogi kričijo proti finančnemu ministru, ki hoče varčevati, je to osebna demagogija, nič drugega. Kako so že postala šolska bremena visoka, čutiljo zlasti po deželi in v mnogih vaseh so le tri stavbe z opeko krite: cerkev župnišče in veliko šolsko poslopje, vse druge strehe so ali lesene, ali slamnate, kar znači dobrodnost ljudstva, ki drugim več da, kakor sebi zmore.

Zato je po deželi, v mestih in vaseh med posestniki prav veliko resnega nezadovoljstva, a ne buhne v javnost, ker taki krogi ne pišejo v liste, a oni, ki pišejo, nočejo pisati proti sebi. Vel. županu P. se je neka stranka pritoževala v označenem smislu in kritikovala razslojenost, a odgovoril je, da je dandanes — tak običaj! Po novem so občine dolžne preskrbeti stanovanje ne le vodji, temveč vsemu učitelstvu, kar je prav in potrebno, če stroški niso pretirani. Toda prav tako je prav in potrebno skrbeti za uradniška stanovanja, a za te se ne briga ne občina, ne oblast, ne država. Ob osmi morajo biti v pisarni, a spati smeš pot ure daleč

naj si je v beznici. Tudi cene so pretirane. Stanovanje, ki je veljalo leta 1918.—1921. z vrtem in elektriko mesečno 51 kron, bi moralo stati dandanes 500—600 kron (največ!), a je za tretjino dražje! Posamezni kraji ta vir stalnih dohodkov prav dobro poznajo, zato se za urade tudi potegujejo in se zavežejo zidati urade in stanovanja, a vprašanje se ne gane z mesta. Posamezne osebnosti iz gole lastne dobičkarije ne puste uradov iz svojih krtapljev in s »prijatelji« v Ljubljani in v Beogradu zavlačujejo rešitev nujnega in resnega vprašanja. To velja posebno za novo porazdeljene srece. Prizadeji krogi naj skrbijo, da se ne bo za take osebe koristil izbrabljal in zapostavljal uradnik, ki ni nikak hlapec občinstva, pač pa nameščenec države. Uradi morajo biti ondi, kjer je za državo najbolj prav in najceneje (nepotrebni uradni dnevi, komisije!) in ne ondi, kjer jih hočejo posamezne »ugledne« (?) osebe! V tem oziru treba tudi opozoriti strogo nepristranosti uradnih poročil, ki so pa večkrat drugače zasukana.

I. Z.

Politične vesti.

»Temni oblaki nad glavo Vukičevića.« Opozicija je postala pesniška in govori samo še v mističnih primerih. »Nekaj velikega se pripravlja za hribom.« »Temni oblaki se zbira-jo nad glavo Vukičevića« in slične grozotne primere se vane dan na dan iz esdearskih listov. Vidi se, čim bolj padajo upi opozicije, tem živahnjejša postaja njih fantazija, tem bolj pa tudi abotna pisava opozicijskih listov. Je v resnici že smešno jo večno prerokovanje padca vlade in ta večna tolažila z zmago opozicije, ki je danes bolj nemogoča ko kdaj prej. Če nad kom, potem se zbira-jo temni oblaki samo nad opozicijo, ker je narod njenega večnega zdihovanja po vladi že sit. Vse kriči danes po delu in vlada dela, opozicija pa ne zna nič drugega, kakor da z večnimi spletkami in farbarijami ovira to delo. In če bi bil vsaj en realen razlog za govoričenje o bližajoči se vladni krizi! Po vrsti vse prorokbe so padle v vodo. Bili so verificirani vsi mandati, izvoljen je bil radikal Perić za začasnega in za definitivnega predsednika skupščine, odbila je bila obtožnica proti Vukičeviću in radikalen klub se je izkazal za enoten, da je veselje! Po vrsti sami porazi opozicije. In po vseh teh porazih, ko je bila opozicija po notah tepena, pa pridejo fantazije o temnih oblakih. Ali gospodje res mislijo, da je v Jugoslaviji prav vse postavljeno na glavo, da bodo največje nemogočnosti obveljale? — Sicer pa so nekateri voditelji prav drastično dokazali, da je vsa ta pisava njihovih listov klasično smešna, ko so zaprosili g. Vukičevića, da jih sprejme v radikalno stranko. In to so storili kljub tistemu čudovitemu paktu z Radićem in kljub svoje besedi, da brez Radića ne gredo v vlado. Besedolomstvo gospodov je pač znano dejstvo. Zato pa se je Vukičević tudi lepo zahvalil za njih ponudbo in jim povedal, da ima raje, če ostanejo lepo v opoziciji in kriče proti njemu, kakor pa da bi v njegovi stranki delali intrige. Taka je stvar in gospodje naj sedaj le še nadaljujejo s svojim fantaziranjem.

»Italija in notranje politične razmere v Rumuniji.« Iz Milana poroča neki švicarski korespondent zanimive podatke o stališču Italije do rumunske politike. Vodilni politiki Italije si ne delajo nobenih iluzij in vedo, da ni na princa Karla mnogo računati. Je sicer res, da ima Karlo precejšnje simpatije za fašizem, toda njegov značaj je nestalen in vrhu tega živi v — Parizu. Bratiano je po mnenju rimskega kabineta izrazil frankofil, dočim je general Aveerescu izrazil italofil. Zato je Italija proti Bratiano-u, čeprav preveč odkrito tega noče kazati, ker ve, da je pozicija Bratiano-a še tako močna, da ni računati z njegovim padcem. Italijani upajo, da bo vendarle nastal še za nje ugoden preobrat v Rumuniji in da bo potem Rumunija pričela voditi manj frankofilske politiko in predvsem se oddaljila od Jugoslavije. — Oprostitev Manolesca je sprejel italijanski tisk z zadovoljenjem, ker vidi v tem poraz Bratiano-a. V splošnem bi bilo mogoče označiti italijansko politiko do Rumunije kot politiko čakanja na ugodno konjunkturo, ki bi omogočila Italiji diplomatsko akcijo za preorientacijo rumunske politike v smislu italijanske balkanske politike.

»Boj med opozicijo in vlado v Rumuniji.« Na seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da bo vlada z vsemi silami branila sedanji režim. Ker bo kmečka stranka vsled prepovedi njenega kongresa v Albi Julji interpellirala vlado, bo ta stranko pozvala, da jasno pove stališče do vseh aktualnih vprašanj. Dokler kmečka stranka tega ne stori, ne bo vlada dovolila nobenega shoda kmečke stranke. — Profesor Jorga nadaljuje svojo akcijo, da doseže sodelovanje vse opozicije. Voditelj kmečke stranke Manin je izjavil, da je načelno za sodelovanje opozicije. Vse slabih izkušenj pa se za skupen nastop opozicije ne ogreva preveč. General Aveerescu je izjavil, da je njegova stranka za sodelovanje.

»Strankarsko časopisje pozdravlja izključitev Trockega.« Vse komunistično časopisje pozdravlja izključitev Trockega in Zinovjeva. Sovjetski tisk poudarja, da mora vladati v stranki železna disciplina in zato stranka nikakor ne sme postati neke vrste klub za debato ali parlamentiranje. Ostro dokazuje nato sovjetski tisk, da je hotel Trocki uničiti diktaturo proletariata in ustanoviti nekakšno mešansko demokracijo. Če bi komunisti dopustili, da osnuje Trocki drugo stranko, potem ne bi bilo mogoče preprečiti, da nastanejo še nove stranke. Zato je bilo treba proti Trockemu nastopiti ostro in zato je izključitev Trockega iz komunistične stranke samo pozdraviti.

»Najbolji fašizem udani Albanci.« Generalni sekretariat zunanjega Fašija je imenoval pet Albancev za častne člane, ker so pokazali izredne simpatije za fašizem in udano obdovanje za Mussolinija. Ti čudni albanski patrioti so: albanski zunanji minister Vrioni, albanski poslanik v Rimu, podpredsednik al-

banskega parlamenta, bivši ministrski predsednik Šefel in senator Beza. — Radovedni smo, koliko materialnih argumentov je bilo treba, da so ti Albanci nakrat začutili tako velike simpatije za fašizem!

»Gospodarski program ruske opozicije.« Ravnokar objavljeni gospodarski program opozicije vsebuje zelo ostro kritiko vladnega gospodarskega problema. Očiten optimizem, s katerim operira večina, daje napačno sliko o gospodarskem stanju sovjetske uni-je. Kapitalizem v vasi ni samo absoluten, temveč v primeri z državnim gospodarstvom stalno močnejši. To naraščanje vaškega kapitalizma je močnejše, kakor pa vlada priznava. Ze danes se lahko reče, da je sovjetska vlada od buržujskega elementa na deželi vsak dan bolj odvisna. Opozicija očita nadalje vladi, da ni znižala v zadnji kampanji cen. Pomanjkanje blaga traja nezmanjšano še nadalje, denarni trg pa je desorganiziran, ker je bila izpodkopana vsled neutemeljenih razpisov posojil kupna moč sovjetske valute. Take razmere morajo povzročiti valutno katastrofo, iz katere je edina rešitev v popolni izpremembi politike. To se pa ne sme omejiti samo na demagogične ukrepe, kakor je nameravana uredba sedemurnika. Opozicija predlaga prisilno žitno posojilo, ki bi moralo znašati najmanj 10 odst. vsega od bogatih kmetov nakopičenega žita. To posojilo bi se moralo potem uporabiti za oživiljenje državne industrije, za povečanje uvoza in za nabavo potrebnih surovin. Samo na ta način more biti premagano pomanjkanje blaga in naras-ten. Opozicija trdi dalje, da strankino vodstvo prikriva te težave, vsled česar so vse pred-kongresne debate brezplodne. Decembrski kongres stranke zato ne more veljati kot zrcalo resničnega stanja, ker niso bile kongresu sporečene misli opozicije. — Iz vsega programa se vidi, da je opozicija vse prej ko desničarsko orientirana, kakor fantazira vberajšnji »Slovenski Narod«. Trocki računa nasplošno na podporo fabričnega delavstva in zato je radikalnejši od Stalina.

ZELEZNIČARSKI PROTESTNI SHOD V MESTNEM DOMU.

Sinoči se je vršil v dvorani Mestnega doma v Ljubljani protestni shod socialističnih železničarjev in delavcev proti odstopu tajnika ljubljanske sekcije Saveza železničarjev Jugoslavije, železniškega uradnika Jurija Stanko iz službe. Shodu je predsedoval sodrug Jernejčič, pripravljeni so tudi trije govorilniki in sicer: Oslak, Makuc in inž. Gustinčič, vendar navzoči policijski funkcionar ni dovolil besede inž. Gustinčiču. Poleg imenovanih govornikov sta še govorila Marcel Zorja in Kisovec.

Vsi govorniki so poudarjali potrebo skupne organizacije vseh železničarjev, vehementno so napadali SLS, ki da je odgovorna za slučaj odpusta Stankota in ki vedno, ko pride na vlado, najprej udari po železničarjih. Narodne socialisti so nazvali z žutimi ključniki, dalje so se vrstili izrazi kot slamanje soldati, gnala armada, lumpje, tatovi, najvišji državni funkcionarji so v službi kapitalizma, današnja vlada skrbi le za svojo žlahto, delavstvo se ne bo mazalo z gnojnico, ki teče danes od najvišjega vrha dol, vsi meščanski listi so zgolj lajzburnali, polni demokracije, ki pa je le prazna beseda in laž, hoče se delavstvu močnane zašraufati, teh nesrečnih grešnikov iz meščanskih strank od radikalne do klerikalne stranke ne bomo mogli nikdar izpreobrniti, današnji kapitalistični sistem je mrtvo truplo brez duše, današnja vlada je zgolj buržuazni ringelšpil, itd. Govoril je še odpuščen uradnik Stanko, ki je pojasnil vzroke svojega odpusta.

»Sedmi vrček že pijem, tako me je ujezila žena. Pa naj kdo reče, da ni žena luksuz.«

I. P.:

PISMO IZ VINODOLA.

»Jest teče u vinu i ulju, gdje teče, gdje nema kamena i gdje imade vode. Ali šteta je, što kamena imade previše, a vode premalo, kada je treba. Srećna, obećana zemljo! Tvoj je kum glad!«

Dr. Ivan Pregelj: Božji Medaši.

Kraljevica, Crikvenica, Selce, Novi — vse to zdaj spi. Okna hotela in mnogih hiš so zaprta in bodo zaprta čakala preko zime, da rosije zopet pomladno solnce. Pretekla sezona je bila za vse te kraje sijajna. Sam majhni Novi je štel preko 900 letoviščarjev. Tudi vsa druga letovišča so bila prenapolnjena. Zato ni čuda, da se v teh krajih mnogo gradi in da rastejo nov evile iz kraških tal.

Toda tam zadaj za temi kraji je drugače. Tam se ne grade nove hiše, ampak mnoge še ne prestare, razpadajo prazne in zapuščene. Velike in lepe so te vasi, ki leže ob pobočjih primorskih hribov. Prav take zgle-dajo, kot so naši kraji tam na Krasu. Sežana, St. Peter, Dutovlje in drugi. Take hiše, taki visoko obzidani vrtovi in taki tudi ljudje: od kamenja utrjeni in zdeleni. Samo cerkve so tam na našem Krasu lepše.

Eno uro sem hodil peš iz kraja v kraj, pa sem na vsem tem potu srečal na delavni dan

Prosveta.

RASTAVA S. CUDERMAN — M. MALES.

30. oktobra sta otvorila v Jakopičevem paviljonu svoji kolektivni razstavi slikar Slane Cuderman in grafik Miha Maleš, oba vzgojena v Pragi. Cuderman razstavlja v glavnem oljne slike, katerim je pridružil grafične liste, Maleš, ki je pri nas že znan po svojem ilustratorskem delovanju, pa preko 200 grafik in nekaj poskusov z oljem. Kolekciji sta tako obširni, da dobro ilustrirata razvoj in kvaliteto obeh razstavljalcev.

Slane Cuderman, ki je kasno prišel v umetnostno šolo, je študiral pri raznih učiteljih in si je prisvojil precej solidno tehnično znanje za slikanje. Njegov predmet tvorijo ljudje, katerim slika neambiciozno portrete, cvetice ter oni idejni svet, ki je slikarjem prehoda iz podedovane stare miselnosti v svet modernega časa, nudil naslove za figurativne kompozicije. V svojem delu je Cuderman zelo neenoten; poleg akademsko izvršenega dela visi napol simbolično zamisljeno, barvno nerealno rešeno delo, čutiljo se vplivi trdega nemškega ekspresionizma, poleg lahkotne slikovitosti impresionističnih dekorativnih. A slikar se ne more oddaljiti od gledanega predmeta in nature; v vse simbolične slike sili neprebavljeni vtis narave in vnaša prepad med sredstva in zamislek. Nagajanje k demonizmu, ki pa ne izvira iz slikarjeve narave, kviri tudi nekatere portrete in zdi se, da je avtorjeva natura čisto izrežena le v nepretencioznih akademsko izvršenih delih. Vse drugo pa je tribut šoli in vzorom. Grafika je okretna ter zapušča zadovoljivejši vtis, kot v večjem formatu izvršena platna.

Grafika Mihe Maleša se kreta v mejah stilizacije, kot so jih postavili sodobni grafiki evropskih centrov. Teh mojstrov je mnogo in so različni po svoji naravi in delu. Maleš je zelo elastičen učenec, ima mnogo talenta za spoznavanje efektov in je s pridom hodil v svet evropske moderne grafike. Razstavil je vrsto listov, ki so pod močnim Brömsejevimi vplivom, zopet druge, ki bi brez sodobnih evropskih grafikov ne bili mogli nastati. Najenotnejši so listi v ciklu »Risbe o ljubezni«, v katerih se uveljavlja primitivna lirčna linija. Maleš pa pozna tudi nemško in francosko grafiko.

Marsikateri list zbudi pozornost zaradi gibčnosti, s katero zasleduje dekorativne učinke; prav zato pa odkriva vsa kolekcija vse preveč podrobnosti in zahteva od resnega obiskovalca odgovor na vprašanje, kje je pravzaprav jedro te umetnosti, ki bi dalo upanje za nadaljni umetniški razvoj. Jaz ga vidim v avtorjevi prirodni bistrosti, s katero se lahkočno uživi v formalni zaklad sodobne grafične umetnosti in ga spretno po svoje uporabi. Njegov temeljni ton je nekaka narodna lirčnost, ki je gotovo prislna in se čisto uveljavlja celo v zelo kozmopolitskih stilizacijah. Ne smem pa zamolčati, da so poskusi v olju doslej zelo začetniški, ker niso preboleli grafične narave, da risani akli ne kažejo posebnih zmožnosti in da je ciklus »Slovenskih mož« in drugih malih portretov, na prav nizkem nivoju portretne umetnosti. Bodoče Malešovo delo bo pokazalo, če smemo, v preobitni kolekciji vidne, nedostatke opravičiti z mladostno norazčiščenostjo.

Koncert Zikovec v Ljubljani. Danes svetovslavnemu godalnemu kvartetu Zika je tovarstvena zibelka v Ljubljani. Po prevratu sta v naš operni orkester usoda in slučaj zasela štiri nadarjene in živahne muzikante: Riharda in Lado Zika, Ladislava Černyja in Karla Sanciina, tri Čeha in enega Slovence. Sodelovanje v opernem orkestru jim je nudilo kruh, srca pa so bila vnetja za komorno glasbo. Posvetili so se ji z brezmejno udanostjo, neskončno ljubeznijo vkljub nerazumevanju okolice za njih cilje in vkljub tolikrat očitovani slovenski zavisti. Začetek poti do današnje svetovne slave jim torej ni bil z rožicami postlan. Po dolgotrajnih vajah so prvič javno nastopili v dvorani Narodnega doma pod okriljem pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Že pri prvem njihovem nastopu se je številna publika divila njihovemu prednastopu. Od takrat do sedaj pa se vrstijo koncertni uspehi in umetniške zmage Zikovec v naši državi, v Evropi in celo preko oceana. Sanciina, ki je našel hvaležno pedagoško polje pri Glasbeni Matici v Celju, je pred časom zamenjal Herbert Berger. Po

dveh letih so nas zopet obiskali, Ljubljane niso pozabili. Še lepše od njih, da so nastopili prej v Ptuj, v Kamniku in Trbovljah. Ljubljanski koncert je nudil prvovrsten umetniški užitek, kakršnega more koncertni krog niti le redko zabeležiti. Zikovec so nas seznanili z dvema komornimi deli sodobne muzike. Pet plesnih komadov (Alla Valse vienese, Alla Serenata, Alla Slovaca, Alla Tango milonga, Alla Tarantella) skladatelja Ervina Schulhoffa in Škerjančev godalni kvartet Sonatina da camera v dveh stavkih so delna, prožeta modernega duha, svojevrsna v gisabnih domislekih, formi, ritmičnih posebnostih in harmoničnih frapantnosti. Nova odkritja so, ki jih publika zaenkrat še ne razume. Škerjančev »Scherzo«, živahen, z ognjem podan jo je vseeno ogrel. Oddahnila se je pa pravzaprav šele pri Sukovem kvartetu op. 11, delu jasne fature, plemenite melodijske, po duhu izrazito češko. O prednastopu Zikovec je težko pisati. Diči ga mojstrsko obvladovanje tehnike — zanje tehničnih težkoč sploh ni — odkljuje silno razumevanje podanih del. — (Beethovna zadenejo prav tako kot glasbene novotarije!) Prozorna tematika in ostra ritmika. Vignara igra Zikovec je na najvišji stopnji podajanja komornih del in je upravičeno povsod mahoma zavajala publiko. Na četrtkovem koncertu je tudi ljubljansko žal pičlo došlo navdušila do dolgotrajnih, ne ponehujočih burnih aplavzov. Razume se, da smo zahtevali dodatkov, ki jim Zikovec niso mogli ujeti. Hvaležni smo jim za krasen večer in prosimo jih, naj nas še obiščejo!

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo, dne 20. 11. m. so v ljubljanskem gledališču tri predstave in sicer vprižori drama popoldne ob 15. uri komedijo »Večni mladenič« z Nestorjem slovenskih igralcev g. Anton Danilem v naslovni vlogi, Zvečer pa se ponovi izvorna slovenska drama »Dva bregova«, ki je žela velik uspeh pri obeh sedanjih vprižoritvah. V operi se poje popoldne ob 15. uri opera »Faust« v sledeči zasedbi: Margareto poje gna Majdičeva, Sibla — ga Poličeva, Marta gna Španova. Naslovno vlogo Fausta poje g. Banovec, Mefista — g. Rumpelj in Valentina — g. Holodkov. Wagnerja — g. Šubelj. Dirigira in režira kapelnik g. Balalka. V operi nastopi tudi celotni baletni zbor, katerega je nsatudirale baletni mojster g. Vlček. Solopese pleše gna Wiskakova. Obe popoldanski predstavi sta ljudski predstavi pri znižanih cenah. Večni mladenič konča pred šesto uro. Faust pa ob šesti uri in 10 minut. Predprodaja vstopnic v opernem gledališču.

»Bajaderac«. Danes v soboto zvečer se ponovi ta učinkovita opereta v običajni zasedbi kot izven predstava.

Prva repriza klasične drame »Medeja« v režiji ge Danilove je danes v soboto zvečer in sicer za abonente reda C.

Trpežni plašč Din 420.—, 360.—, 265.—
Moderni velour „ 800.—, 680.—, 650.—
Otomani in pliš „ 1420.—, 1210.—, 980.—

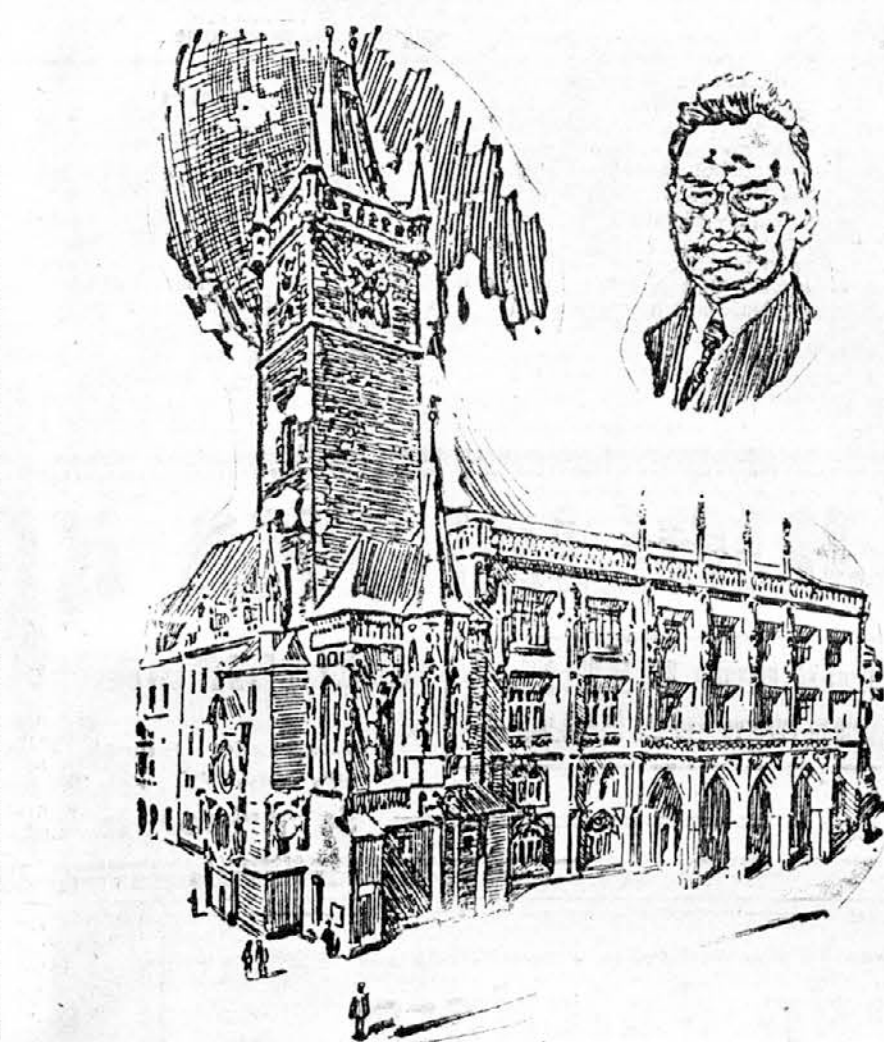
Krila, bluze, kostume, obl. ke in razni jumperji.

Nudi se samo prvo v stno blago, za kar jamči slovesne tvrdke. — Veletrgovina

R. Stermecki, Celje.
Velika inventurna prodaja!

Kratke vesti.

Brezposelnost je v Angliji v zadnjem tednu narasla za 5643. Vseh zabeleženih brezposelnih delavcev je 1.111.700. — Tudi v

V nedeljo je bil tretjič izvoljen za praškega župana narodni socialist dr. Baksa. Na naši sliki vidimo staroslavni praški magistrat in zgoraj sliko dr. Baksa.

Nemčiji je narasla brezposelnost, prvič od februarja meseca.

Ker je kitajskim generalom zmanjkalo denarja, so začeli tiskati svoje bankovce, ki jih mora vsak trgovec pod smrtno kaznjo sprejeti. Boljševiška šola je našla na Kitajskem verne učence.

Južne čete (nankinske) so osvojile Vuhang, zato pa doživela na severu strahovit poraz.

Mareški sultan Mulaj Jusuf iz rodu Alidov je umrl v starosti 46 let. Nasledil ga bo njegov brat Mulaj Muhamed.

Ludendorff, bivši nemški poveljnik, je poslal Mussoliniju brzojavko, v kateri mu čestita k preganjanju prostozidarjev. K vsem drugim neumnostim je storil Ludendorff še to, da se je poklonil Mussoliniju.

Dr. Beneš bo prevzel vodstvo narodne socialistične stranke, za slučaj, da bi demisijski kot minister.

BORZE.

dne 18. novembra 1927.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.545 — 13.575 (13.56), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8.00 — 8.03 (8.015), London 276.5 — 277.3 (276.9), Newyork 56.65 — 56.85 (56.75), Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Trst 0 — 309.5.
Zagreb. Amsterdam 22.99 — 23.05, Dunaj 8.00 — 8.03, Berlin 13.544 — 13.574, Budimpešta 9.9525 — 9.9825, London 276.5 — 277.3, Newyork 56.65 — 56.85, Pariz 222.625 — 224.528, Praga 168.05 — 168.85, Trst 307.5 — 309.5.
Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.75, Newyork 518.50, London 25.2776, Pariz 20.38, Milan 28.93, Praga 15.87, Budimpešta 90.825, Bukarešta 3.20, Sofija 3.745, Varšava 58.20, Dunaj 73.125.

Efekt.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 126 — 126 (126), Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 0 — 80, Vevče 133 — 0, Ruše 280 — 295, Stavbna 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza. Lcs: Zaključena sta bila dva vagona bukovih hlo-

dov, od 3.80 m naprej, s 15% od 2.50 do 3.70 m, premer 35—50 cm, s 15% od 30 do 34 cm, brez grč in črnege srca fr. vagon nakl. postaja po 250. — Deželni pridelki: Zaključeni so bili 4 vagoni pšenice.

Sport.

Kako je nemški plavalni savez rešil vprašanje o dostojnem plavalnem kostumu. N. P. S. ima silno veliko opravka. Zato tudi ni imel časa, da bi nemškega zmagovalca v amerikanskem maratonskem plavanju, Ernesta Vierkotlerja, vsaj od daleč pozdravil. Razumljivo je tedaj, da se raje bavi z različnimi naredbami — nemški sport ne dobi-va od svojih organizacij že davno nobene objave in navodila, ampak »naredbe« — ki na centimetre natančno urejajo obleko nemških plavalcev. Od n. p. s. uradno kot dostojna predpisana kopalna obleka mora izpolniti sledeče pogoje: 1. barva trikoja mora biti črna ali temnomodra, 2. Triko mora biti zapet najmanj na eni rami. 3. Na rami mora biti triko širok najmanj 4 cm. 4. Triko ne sme biti pod pazduho izrezan več kakor za 8 cm. 5. Za vratom ne sme biti obleka več izreznana kot 8 cm, spredaj in zadaj. 6. Hlače morajo biti dolge najmanj 10 cm in morajo biti odrezane vodoravno. — Dostojnost po centimetrih — n. p. s. je res zelo obremenjen z delom. Dvomimo pa, če bo zmagal v boju proti ženskam in ženski modi.

Memoari bokserskega sodnika. Eugen Corri, klasični londonski bokserski sodnik, je v zadnjih 45 letih sodeloval pri kakih 1000 boksmatchih, zadnjič pri boju Walker-Milligan dne 23. junija v londonski »Olympiji« in je ravnokar izdal obsežno knjigo o boksu in bokserjih. Marsikako staro resnico, kakor to, da noben gledalec ne vidi od boja toliko kakor sodnik, vedno radi slišimo, že radi tega, ker jo ne moremo nikdar dovolj naglasiti. — Ker vsebuje knjiga celo vrsto resničnih zgodb o znamenitih borcih »plemenite umetnosti samoobrambe«, jo čitamo z velikim zanimanjem. Tako poročilo o boju belega Avstralca Franka Slavina proti zamorskemu »gentlemanu« Jacksonu (1892). V deveti rundi so prosili sekundanti Slavina, ki

Liza Erenburg:

85

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Posebno, silno so se potile ženske. Pot je prodiral skozi gosto plast pudra in ga mesil v redko testo, ki je drselo z obrazov. Obrazi so postajali goli. Te ženske bi razgalile vse, kar bi kdo hotel, samo ne obraza, ker so njihovi obrazi dobili videz slinastih gobcev hijen, svetlobleščečih med tobakovim dimom, če niso bili retuširani s pomočjo čopičev, svinčnikov in mazil. In res so bile prave hijene! Drzno in obenem plašno, prav kakor požiralke mrhovine, so se skokoma prerivale okrog miz. Ntiti za slučajno odpeti gumb svoje obleke se niso zanimale. Njihova strast je divjala. To ni bilo človeško drhtenje, marveč pravcati potres. Dokler je bela kroglica plesala v krogli številke, so težko dihale in obilzovale ustnice. Razven pota so izločevale tudi slino, kakor hijene, ko najdejo ostanek nedoedene crkovine. Tudi medsebojnih razlik niso tukaj upoštevale. Izven te dvorane bi soproga dostojnega finansista nikdar ne govorila s priležnico svojega moža. Ruska aristokratka je nežnirano sedela poleg »Luize« iz bara »Rokoko«.

Tukaj so se vse enako zgrinjale v splošen kup od strasti in pohlepa drhtečih teles.

Tudi moški niso bili boljši. Praznovorno so otipavali različne amulete: otroške popotuljice, posušene planinke, ženske podveze, kakor manijaki so si zapisavali zadete številke, hoteč z zapletenimi množitvami in delitvami odkriti izredno pametni in zavestni namen bele kroglice. Če so igro dobili, so metali cvetličarki bankovce, jemali rože in jih mečkali, dokler se niso neznanostki spre- menili v mokro kašo, ali pa so se v neki poluzavesti naslanjali v toaletnih prostorih. Če so zgubljali, so blebeli in je tupatam — o zašel v grmovje, odprl usta in s tresočimi rokami porinil med zobe mrzlo cev.

Moški niso mogli skriti sorodstva k ženskam. Zraven hijen so bili pošteni šakali. Oboji so silili k mizam, koprneče po denarju.

Na visokih stolih so pa kakor maliki sedeli croupiers. Mirno so dan na dan ponavljali številke. Grobarji pokopavajo mrljice. Delavci s pomočjo cevi čistijo greznice. Prianiisti igrajo. Croupiers pa izkrikujejo številke. To je njihova profesija.

Njihova obveznost je pa tudi bila ta, da so delili igrajočo publiko po hierarhiji. Tukaj niso igrali nobene vloge niti naslovi, niti

peložaj v zunanjem svetu, marveč edinole višina stav. Ko se je mizi približal elegantni gospod, ki so ga poznali vsi croupiers kot silnega hazardista, so mu v največji gneči takoj preskrbeli pri mizi mesto. Igralec je komaž prisedel, pa je že vzel iz žepa šop bankovcev in vrget na številko šestnajst pet tisočakov. Croupier-u je zastala sapa, predno je razočarano izrekel: »triindvajsek«.

Hazardist se ni v ničemer razlikoval od ostalih igralcev, ki bi jih po pravici prišteval k šakalom, razven po visokih stavah. On je očitno kazal svoj strah. Ko je metel stavo, jo je jemal nazaj, ali pa jo je premikal na drugo številko. Od drugih igralcev se je razlikoval tudi po tem, da ni hotel za vsako ceno izviti iz rok usode svojo stalno številko, ampak se ji je hotel sam približati. Tako je, na primer, štirikrat stavil visoke zneske na prvi ducat in ko je vsakokrat izgubil, je stavo podvojil in jo prenesel na zadnjo dvajstino. Tedaj pa je dobila šesta številka. Ni imel sreče danes, kakor tudi ne večraj in ne predvečrajšnjim. Slednji večer je pušnil v kazini ogromne stvete. Bil je razdražen in postal je besen. Poskusil je goljufati. Ko je dobila številka dvajndvajsek, je hotel premakniti svojo stavo na sosednji kvadrat. Croupier ga je uljudno ustavil. Pred svojo smolo

je začel čutiti praznovoren strah. Najbrže ni česa prav napravil. Svetinja s podobo lurske Matere Božje, ki mu jo je dala hiromantka, je bila na mestu. Tukaj mora iskati vzrok drugje! Hazardist je skočil pokonci in začel v sosednji sobi iskati svojo znanko, znano operetno subreto, gospodično Viole. Komaj jo je zagledal, jo je začel prositi:

— Pokažite mi golo koleno, drugače bom večno izgubljal.

To je bila vraža, navadna vraža, kakor so vse druge. M—le Viole se je pa uprla. To je vendar nemogoča, da bi vpričo vseh kazala svoje koleno. To je neumno! Vsaka stvar ima svoje meje. Ta tatar, ta orijentalški ob- jestnež ne pozna najprimitivnejših pravil do- stojnosti! Kljub temu se pa Viole ni hotela spreti z inozemcem, ki na levo in desno raz- metava denar. Zato je napravila tako, kakor da si popravlja nogavico in je za hip ogolila svoje rožnato koleno. Zadoščeni hazardist se je v rnil k mizi. Kmalu pa je videl, da mu tudi koleno ne pomaga. Številke so se iz njega nerčevale. Kroglica ga je izživala. Iz naprsnika je cdlelel gumb in iz oškrolje- ene, režeče vrzeli so pogledale kosmate prsi. Pc mnenju vseh je bilo ravno to vzrok nj- gove smole.

(Dalje prih.)

je bil strahovito zdelan, naj se vda. Ta pa je odgovoril: »Ne, proti zamorcu nikdar.« Proti koncu se je Jackson vzravnil in vprašal sodnika: »Sem zmagal, gospod?« Odgovor se je glasil: »Boksalje dalje.« Nakar je Jackson rekel samo: »Zal mi je Frank« in začel nabijati po Slavinu. Ta se je v ringu opotekal od slabosti, pet udarcev ga je spravilo na kolena, nakar se je oprijel zamorčevih nog. V tej poziciji je bil izšel.

Zanimivo predavanje v Ljubljani. Jugoslovanski zimskosportni savez priredi v sredo 23. t. m. zanimivo predavanje s skiopičnimi slikami o Norveški kot domovini smučarstva n o stanju smučarstva v nordijskih državah z ozirom na predstoječo olimpijado. Predaval bo g. inž. Thorleif Tunold Hanssen iz Norveške, ki pride k nam kot trener naše smučarske vrste. Predavanje bo

v veliki dvorani hotela Uniona ter opozarjamo že danes vse sportnike in turiste na to velicinesno predavanje.

To in ono.

AFERA BLUMENSTEIN.

V stanovanju aretiranega pariškega trgovca René-a Haas-a, ki je bil v zvezi z bratoma Tobbini ter je imel pravičako kot Fallois in La Care nalog, da je prezentiral madjarske rente v svrhu žigosanja pri »Créditu Lyonnais«, je zaplenila pariška policija veliko množino falzifikatov, ki reprezentira vrednost več milijonov frankov.

Afera Blumenstein zavzema res vedno večje dimenzije. Pariški listi poročajo — ne da bi navajali podrobnosti — da se bo raz-

tegnila preiskava na mednarodno področje. Ugotovljeno je, da niti ne vodijo samo na Madjarsko in v sovjetsko Rusijo, temveč tudi v Nemčijo. Pariški preiskovalni sodnik je izdal dve novi zaporni povelji. Gre za dva inozemca, ki sta živela v prijateljskih slikah z bratoma Tobbini. Več arhivacij bo baje še sledilo. Zdi se, da parlamentarca, na čigar intervencijo je pariška carinska oblasť zaplenjena kovčeg bratov Tobbini, ki je bil poln vrednostnih papirjev, zopet vrnila, še ni izsledila.

Kot zatrjuje »Intransigeant« je v zadevi težko kompromitiran tudi bivši sovjetski poslanik v Parizu Krasin. Krasin je sklenil baje leta 1926 s Falloisom trgovsko in komisijsko pogodbo z letnim obratom 15 milijonov frankov. List trdi, da je pogodba samo fingirana in sicer v svrhu, da bi bilo s

tem omogočeno Falloisu politično rovanje v službi sovjetov.

Štiridnevni boj s kitom. V zaliv Karichi, pri otoku Baba, je priplula te dni večja skupina ribiških jadrnic. S seboj so privlekli kito, ki tehtala približno 10.000 kg. Kot pripovedujejo ribiči, je trajal boj s tem morskim velikanom približno 4 dni. Ko so bili oddaljeni nekako 15 milj od zaliva Karichi, se je kit vjel v razpete mreže. Žival pa se je hotela na vsak način oprestiti spon, tako, da je večkrat obstojala nevarnost, da bi se prevrnil čolni. Ribiči so se noč in dan bojevali z velikanom; kljub temu pa jih je zavlekel kit 30 milj daleč od obale. Zadeva je postajala od časa do časa opasnejša. Klicali so morali na pomoč. Šele ko je prišla pomoč, se je ribičem posrečilo spraviti uporneža na suho. Boj je trajal kot zatrjujejo, polne 4 dneve.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

CENTRALA:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica, Trst. — AGENCIJA: Logatec.

Se priporoča za vse bančne posle.

Delniška glavnica Din 50.000.000.—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000.—

Brzajavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 2261, 2413, 2502 in 2504.

Najboljše v materijalu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačen.

Nizke cene tudi na obročna plačila.
ob vodi blizu Prežernovega spomenika.

Ljubljana

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence razpisuje oddajo
mizarskih del

za stanovanjski hiši na Miklošičevi cesti in Pražakovi ulici v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobe med uradnimi urami v Pokojninskem zavodu, Gledališka ulica 8/IV.

Pokojninski zavod za nameščence.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Gospodična

vešča vseh pisarniških delišče službe. Gre tudi eden do dva meseca brezplačno Cenjene ponudbe proti npravo lista pod »Marljiva«.

Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2086

Kupi se

Planinski Vestnik št. 1. XVIII. letnik 1912. — Ponuditi v upravi lista.

Izšla je
Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,
ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštovan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov

tiskarna in litografski zavod
LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 12.

Praške

Dunajske

Domače

Novosti

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi
najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon Stav. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urojena kisarna v Jugoslaviji.

• Pizarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Oglašujte v
Narodnem Dnevniku.

VELOUR IN
PLIŠ

za damske plašče, velika

izbira — nizke cene

R. Miklauc »Pri Škofu«

Ljubljana, Lingarjeva ul.

SURNO-DOUBL
KAMGARN

za moške obleke, velika

izbira — nizke cene

R. Miklauc »Pri Škofu«

Ljubljana, Lingarjeva ul.

- - Širite - -

„Narodni Dnevnik“!

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo vseh sistemov pisalnih, računskih, razmnoževalnih, kopirnih strojev ter blagajen. Popravila se izvršujejo najvestneje in po konkurenčni ceni.

LUD. BARAGA - Ljubljana, Šelenburgova 6/I.
TELEFON 2950.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let
CELJSKA MESTNA HRANILNICA
V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prithrankom rojakov v Ameriki, denarju nedolastnih, ki ga vlagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.